

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W SUWAŁKACH DO 2016 ROKU

Wstęp.

Przemoc w rodzinie nie jest zjawiskiem nowym. Istniała zawsze, niezależnie od kultury, statusu socjoekonomicznego, miejsca zamieszkania. Od wielu lat nie jest już prywatną sprawą rodziny, lecz stała się przedmiotem badań naukowych i obiektem zainteresowań praktyków zajmujących się pomocą osobom w sytuacjach kryzysowych.

W Polsce na przestrzeni ostatnich lat coraz więcej uwagi poświęca się rozwiązaniom legislacyjnym i systemowym skierowanym na zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, na pomoc zarówno osobom doznającym przemocy, jak i stosującym przemoc. Poszukiwaniu owych rozwiązań towarzyszy założenie, że przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym i wieloetapowym zarówno co do rozumienia jego przyczyn, jak i skutków. Wynika z niego założenie, że żadna instytucja nie jest w stanie powstrzymać i rozwiązać tego problemu, ograniczając się wyłącznie do własnych kompetencji, uprawnień i możliwości. Konieczna okazuje się współpraca służb, instytucji i organizacji społecznych. Znowelizowana ustawa z 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wyznacza po części jej kierunek i kluczowe zadania administracji rządowej i samorządowej.

W celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Suwałki do 2016 roku, zwany dalej Programem.

ROZDZIAŁ I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Środowisko rodzinne kształtuje osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Co roku policja w Polsce odnotowuje wzrost liczby ofiar przemocy domowej. Przemoc ma różne formy, jednak każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między sprawcą a ofiarą, narusza prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje cierpienie i ból. Mówiąc o przemocy w rodzinie musimy brać pod uwagę każdy z jej aspektów: psychologiczny, społeczny, moralny i prawny. Pomoc ofiarom i sprawcom jest skuteczna wtedy, gdy całościowo obejmuje problem. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy

kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swoje charakterystyczne wyznaczniki, chociaż wiele elementów jest wspólnych, chociażby to, że każda powoduje ból, cierpienie i zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary. Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna i zaniedbanie. Ofiarami najczęściej są kobiety i dzieci, osoby niepełnosprawne i osoby starsze.

1. Skala zjawiska przemocy w rodzinie

1.1. Przemoc w Polsce.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem przemoc w rodzinie przenika wszystkie warstwy społeczno – kulturowe, a według danych statystycznych jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu (Tomaszewska, Przemoc wobec kobiet – niezbędnik prokuratora, 2007, s. 36–37).

Przemoc w rodzinie ze względu na sfery, których dotyczy jest problemem bardzo trudnym do diagnozowania. Społeczna szkodliwość i rozmiar zjawisk związanych z przemocą wskazują na to, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce, który z roku na rok obejmuje coraz większą grupę osób. Przemoc i agresja ze strony najbliższych jest tematem wstydlivym i często głęboko skrywaną tajemnicą.

Z badań przeprowadzonych w 2007 roku na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dotyczących opinii publicznej na temat przemocy w rodzinie wynika, iż wiele przypadków nie jest zgłaszanych organom ścigania, a dotyczy ona średnio około połowy rodzin. Znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub wiedzą, że dochodzi w nich do różnych form przemocy:

- 1) przemocy psychicznej - 52%,
- 2) przemocy fizycznej - 44%,
- 3) przemocy ekonomicznej - 26%,
- 4) przemocy seksualnej - 9%.

Przemoc w rodzinie częściej dotyczy gospodarstw domowych w złej sytuacji materialnej (33% rodzin), w zdecydowanej większości osób rozwiedzionych lub w separacji (71%) powodując często rozpad związków małżeńskich.

Ofiarami przemocy najczęściej są współmałżonkowie, dzieci a także rodzeństwo, rzadziej dotyczy rodziców (do 9%). Natomiast osobami stosującymi przemoc są najczęściej mężczyźni (59%).

Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że do przemocy domowej najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu.

1.2. Rozmiar zjawiska w Mieście Suwałki

Dane będące w posiadaniu Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach wskazują, że liczba zagrożonych uzależnieniem od alkoholu na terenie Miasta Suwałki wynosi około 1000 – 1400 osób.

Natomiast badania dotyczące diagnozy środków psychoaktywnych i występowania przemocy wśród dorosłych mieszkańców Suwałk przeprowadzone w 2010 roku, na zlecenie Urzędu Miejskiego w Suwałkach wykazały, że około 4 % respondentów spożywa alkohol

w sposób ryzykowny, przy czym wartości dotyczące spożycia alkoholu przez mężczyzn są nieco wyższe niż u kobiet.

W niewielkim odsetku potwierdziły pogorszenie relacji z otoczeniem, bo po 1% badanych wymieniło konflikty z rodziną i konflikty z prawem. Natomiast potwierdziły tendencje występowania przemocy pod wpływem alkoholu. Niemal ponad połowa 400 osobowej grupy badawczej spotkała się z taką sytuacją, przy czym 5% respondentów wskazało na przemoc w rodzinie, a 25% na występowanie jej w sąsiedztwie i wśród znajomych.

Problemy przemocy w rodzinie na terenie miasta szacować można na podstawie danych instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się w 2010 r.* przeciwdziałaniem przemocy, które pokrywają się z tendencjami ogólnokrajowymi.

- 1) Liczba interwencji domowych policji – 1.187. Ze statystyk wynika, że ofiarami przemocy najczęściej były kobiety - 361, dzieci i młodzież - 340 oraz mężczyźni – 45 osób. Wskazuje to, iż sprawcami przemocy w zdecydowanej większości byli mężczyźni.
- 2) Zjawisko przemocy coraz częściej obserwowane jest również w szkole. Z badań przeprowadzonych na terenie miasta wynika, że co 8-my uczeń był ofiarą pobicia w szkole, co 9-ty – zmuszany do robienia rzeczy niechcianych, co 20-ty został napadnięty i okradziony.
- 3) Niepokojącym zjawiskiem staje się narastająca przemoc wobec dzieci i młodzieży. Zjawisko zaniedbywania i krzywdzenia dzieci nie jest jednak do końca zdiagnozowane gdyż dorośli ukrywają fakt wyrządzania krzywdy, a dzieci próbują to ukryć. Statystyki Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach wskazują, że do 13 roku życia pokrzywdzonych dzieci odnotowano 194, zaś od 13 do 18 roku życia 146.
- 4) Znęcanie się fizyczne i psychiczne znalazło odzwierciedlenie w 34 wyrokach z art. 207 Kodeksu karnego.
- 5) Zaniedbywanie można oszacować na podstawie funduszu alimentacyjnego w związku z uchylaniem się od łożenia na utrzymanie rodziny. Z pomocy średnio rocznie korzysta około 1.137 osób uprawnionych
- 6) Instytucje i organizacje pomocowe działające na terenie miasta, łącznie udzieliły w 2010 r. pomocy w 1.908 sprawach. Spośród działań jakie podjęto wobec osób uwikłanych w przemoc można wymienić*:
  - a) działania interwencyjne Policji - 1.136,
  - b) poradnictwo specjalistyczne - 673 porady,
  - c) działania terapeutyczne - wspierające dla ofiar - 152 osoby,
  - d) całodobowe schronienie dla ofiar przemocy – 33 osoby – 1.416 osobodni,
  - e) realizację programów korekcyjno edukacyjnych - 68 sprawców,
  - f) udzielano pomocy materialnej w związku z trudną sytuacją - 32 rodziny uwikłane w przemoc,
  - g) w wyniku współpracy z Policją na 161 zgłoszeń, MOPS wypełnił 80 Niebieskich Kart, co oznacza, że procedura Niebieskiej Karty była kontynuowana w co drugiej zgłoszonej rodzinie,
  - h) realizowano współpracę Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w wyniku, której prowadzono interdyscyplinarne działania w odniesieniu do 17 rodzin,
  - i) do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 226 wniosków, w 191 przypadkach komisja wszczęła postępowanie dotyczące zastosowania leczenia odwykowego,

- j) 139 spraw skierowano do Sądu z uwagi na szkody moralne i zakłócanie spokoju innym,
- k) interwencje Policji wobec sprawców – 361, w tym izolację sprawców zastosowano w 113 przypadkach.

*dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Miejskiej Policji, Stowarzyszenia „Wybór”, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ROZDZIAŁ II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie miasta w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Ranga problemu wskazuje na potrzebę doskonalenia diagnozy w tym zakresie, kontynuowania i rozwijania działań pomocowych, terapeutycznych, poradnictwa specjalistycznego skierowanego do różnych grup odbiorców z rodzin uwikłanych w problemy przemocy - ofiar, świadków, sprawców. A także podejmowania działań pomocowych i edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej.

Interdyscyplinarna praca na rzecz rodzin wymaga doskonalenia umiejętności poprzez udział przedstawicieli różnych służb w szkoleniach.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach do 2016 roku zakłada:

- 1) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 2) edukację społeczności lokalnej o problemie przemocy w rodzinie,
- 3) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 4) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel główny Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2016 roku.

Cele szczegółowe:

1. Wzmacnianie działań pomocowych i ochrony osób uwikłanych w przemoc oraz działań wobec sprawców.
2. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Budowanie Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

ROZDZIAŁ III. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Cel szczegółowy 1. Wzmacnianie działań pomocowych i ochrony osób uwikłanych w przemoc oraz działań wobec sprawców

L.p	Kierunek/Zadania realizacyjne	Wskaźniki produktu /rezultatu	Realizatorzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Kierunek I. Poradnictwo specjalistyczne i pomoc interwencyjna					
1.	Poradnictwo prawne, socjalne, pedagogiczne, psychologiczne, medyczne.	Liczba punktów, Liczba porad	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie: Sąd Okręgowy, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Komenda Miejska Policji, Areszt Śledczy, Okręgowa Izba Lekarska, Parafia Rzymskokatolicka, Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat”	2011-2016	budżet samorządowy środki własne, środki zewnętrzne
2.	Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy.	Liczba udzielonych informacji	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011 - 2016	budżet samorządowy środki własne, środki zewnętrzne
3.	Opracowywanie i wydawanie ulotek informujących o	Liczba opracowanych ulotek i nakład	Partnerzy Lokalnego Systemu	2011,	budżet

	instytucjach i organizacjach świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2013, 2015	samorządowy środki własne, środki zewnętrzne
4.	Umieszczanie informacji o podejmowanych działaniach przez poszczególne podmioty na stronach internetowych.	Strona www	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne,
5.	Prowadzenie telefonu zaufania.	Liczba porad, informacji	Izba Wyrzeźwień	2011-2016	budżet samorządowy
Kierunek II. Pomoc terapeutyczna					
1.	Doradztwo i terapia rodzinna.	Liczba rodzin Liczba osób uczestniczących	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	budżet samorządowy środki własne, środki zewnętrzne
2.	Prowadzenie grup terapeutycznych, wsparcia i samopomocowych.	Liczb i rodzaj grup Liczba osób uczestniczących	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	budżet samorządowy środki własne, środki zewnętrzne
3.	Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży.	liczba dzieci objętych programami	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	budżet samorządowy środki własne, środki zewnętrzne

Kierunek III. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie					
1.	Zapewnianie schronienia i bezpieczeństwa osobom uwięzonym w przemoc w Miejskim Centrum Interwencji Kryzysowej.	liczba osób liczba osobodni	MOPS	2011-2016	budżet samorządowy środki własne, środki zewnętrzne
2.	Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”.	liczba prowadzonych postępowań,	Policja, MOPS, Placówki Oświatowe, MKRPA, Służba Zdrowia	2011-2016	środki własne
3.	Animowanie i wspieranie działań samopomocowych w środowiskach lokalnych na rzecz osób doświadczających przemocy.	liczba działań	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne,
4.	Pomoc socjalna.	liczba osób, którym udzielono pomocy	MOPS	2011-2016	środki własne budżet samorządowy środki zewnętrzne
Kierunek IV. Zwiększanie skuteczności działań wobec sprawców przemocy					
1.	Podjęcie działań interwencyjnych przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości	liczba interwencji, liczba izolowanych sprawców, liczba eksmisji liczba wyroków skazujących z art.207 i 209 kk.	KMP Sąd Rejonowy Prokuratura	2011-2016	środki własne

2.	Prowadzenie działań, wobec sprawców przemocy nadużywających alkoholu, w tym motywowanie do ograniczenia spożycia alkoholu lub/i do podjęcia leczenia odwykowego, kierowanie na badania specjalistyczne.	liczba posiedzeń podzespołu MKRPA, liczba wniosków kierowanych do MKRPA w celu zobowiązania do leczenia odwykowego, liczba opinii	MKRPA Prokuratura Areszt Śledczy	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy
3.	Stosowanie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego uzależnionych sprawców przemocy.	liczba wniosków do Sądu, liczba osób zobowiązanych wyrokiem Sądu	Sąd Rejonowy	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy
4.	Organizowanie i realizacja adekwatnych działań naprawczych skierowanych do osób stosujących przemoc: treningi zastępowania agresji, grupy korekcyjno-edukacyjne, zaawansowana terapia, itp.	liczba i rodzaj działań liczba osób uczestniczących , liczba osób uzyskujących zaświadczenie ukończenia	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	budżet centralny budżet samorządowy środki zewnętrzne, środki własne
5.	Monitoring zachowań i funkcjonowania w środowisku osób stosujących przemoc po odbyciu programów korekcyjno – edukacyjnych i terapeutycznych.	liczba sprawców, liczba osób objętych badaniem	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne

Cel szczegółowy 2. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

L.p.	Zadania realizacyjne	Wskaźniki produktu /rezultatu	Realizatorzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
1.	Upowszechnienie informacji na temat zjawiska przemocy, jej przyczyn, czynników ryzyka, możliwości przeciwdziałania i ochrony przed przemocą oraz informacji o oferowanej pomocy osobom uwikłanym w przemoc m.in. w lokalnych mediach cykle artykułów o problemach przemocy, spoty.	liczba i rodzaj publikacji, liczba zaangażowanych instytucji i mediów,	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	201-2016	środki własne, budżet samorządowy środki zewnętrzne
2.	Organizowanie lokalnych i włączanie się w ogólnopolskie kampanie społeczne o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym, ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, propagujące konstruktywne formy współżycia i wychowania w rodzinie oraz spędzania czasu wolnego np. „Kampania Białej Wstążki”.	liczba kampanii liczba odbiorców	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy środki zewnętrzne
3.	Promowanie zachowań nieagresywnych różnych grup odbiorców (np. dzieci i młodzieży, rodziców) i środowisk (szkoły, placówki oświatowe, opiekuńczo-wychowawcze) poprzez realizację warsztatów, akcji, konkursów, wystaw, pogadanek, prelekcji, konferencji.	liczba i rodzaj działań liczba odbiorców	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne budżet samorządowy środki zewnętrzne
4.	Wspieranie realizacji przez młodzież programów i przedsięwzięć profilaktycznych skierowanych do grup rówieśniczych (np. kluby dyskusyjne, gazetki, audycje radiowe, młodzieżowe grupy liderów) oraz działań edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży np. w zakresie przemocy seksualnej – warsztaty „randka bez przemocy”	liczba działań liczba uczestników	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne budżet samorządowy środki zewnętrzne

5.	Edukacja na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach szkoleń przedmałżeńskich.	liczba szkoleń liczba osób	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	Środki własne
----	---	-------------------------------	--	-----------	---------------

Cel szczegółowy 3. Budowanie Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

L.p.	Kierunki/Zadania realizacyjne	Wskaźniki produktu /rezultatu	Realizatorzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Kierunek 1. Rozwijanie współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie					
1.	Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Suwałki	uchwała Rady Miejskiej, Zarządzenie Prezydenta	Prezydent Miasta,	2011	środki własne
2.	Wypracowanie i wdrażanie zasad współpracy oraz strategii działania w indywidualnych przypadkach	regulaminy, zasady, procedury	Zespół Interdyscyplinarny	2011	środki własne
3.	Koordinacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego.	liczba posiedzeń	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	1x w kwartale	środki własne, budżet samorządowy
4.	Monitorowanie/Nadzór nad realizacją procedury „Niebieska Karta”	liczba kart, liczba wszczętych procedur	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy
5.	Zintegrowane działania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	liczba powołanych grup, liczba spotkań, liczba wizyt w środowisku	Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy

Kierunek 2. Zwiększanie kompetencji pracowników służb, instytucji i organizacji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1.	Opracowywanie potrzeb szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	Program szkoleń	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	1x w roku do 30 grudnia	budżet samorządowy
2.	Szkolenie grup zawodowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: członków zespołu interdyscyplinarnego, grup roboczych (pracowników socjalnych, pedagogów, dzielnicowych, kuratorów, pracowników służby zdrowia itp.) pracowników oświaty, służby więziennej, członków i pracowników organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli mediów	liczba zorganizowanych szkoleń, liczba dofinansowanych szkoleń, liczba uczestników szkoleń z podziałem na grupy zawodowe, liczba wizyt studyjnych, seminariów, konferencji	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy, środki zewnętrzne
3.	Umożliwianie podnoszenie kwalifikacji zawodowych specjalistom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, np. Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie I stopnia itp.	liczba osób podnoszących kwalifikacje liczba dofinansowań	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy, środki zewnętrzne
4.	Prowadzenie superwizji dla osób realizujących zadania programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	liczba osób poddanych superwizji	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy, środki zewnętrzne

Kierunek 3. Monitoring i ewaluacja. Monitorowaniem realizacji Programu oraz czuwaniem nad prawidłowym wykonywaniem zadań zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Prezydenta Miasta Suwałk. Systematyczna ewaluacja Programu stanowi podstawę do jego doskonalenia oraz wprowadzania ewentualnych korekt, nowych rozwiązań wynikających z dynamiki zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz doświadczeń podmiotów realizujących Program.

1.	Podmioty zaangażowane w realizację Programu przedkładają Przewodniczącemu ZI sprawozdania za każdy rok budżetowy. Sporządzanie sprawozdawczości następuje z wykorzystaniem aplikacji SAC (<i>Statystyczna Aplikacja Centralna</i>)	liczba sprawozdań	Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Do 31 stycznia każdego roku	środki własne
2.	Systematyczna diagnoza potrzeb oraz ocena istniejących zasobów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	analiza sprawozdawczości, badania, opinie, dane statystyczne	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	2011 - 2016	budżet samorządowy
3.	Przewodniczący Zespołu przedkłada Komisji Bezpieczeństwa i Spraw Społecznych Rady Miejskiej w Suwałkach informację z realizacji Miejskiego Programu	informacja	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	pierwsze półrocze 2013, 2015, 2017 roku	budżet samorządowy
4.	Określanie zadań priorytetowych na każdy rok i planowanie potrzeb budżetowych	wykaz potrzeb	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, MKRPA	do 15 października	budżet samorządowy
5.	Wdrażanie działań objętych programem	liczba ogłoszonych konkursów, liczba aplikowanych wniosków, liczba realizowanych projektów	Miasto Suwałki, Partnerzy Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2011-2016	środki własne, budżet samorządowy, środki zewnętrzne

ROZDZIAŁ IV. GRUPA DOCELOWA - ADRESACI PROGRAMU

1. Ofiary przemocy i ich otoczenie (osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące).
2. Sprawcy przemocy, w tym także z problemami uzależnienia.
3. Świadkowie przemocy.
4. Środowisko lokalne.
5. Dzieci i młodzież.
6. Przedstawiciele instytucji, służb i organizacji pracujących z osobami i rodzinami uwikłanymi w problemy przemocy.

ROZDZIAŁ V. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Miejski w Suwałkach,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach,
3. Komenda Miejska Policji w Suwałkach,
4. Prokuratura Rejonowa w Suwałkach,
5. Sąd Rejonowy w Suwałkach,
6. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach,
7. Placówki oświatowe,
8. Placówki opiekuńczo - wychowawcze,
9. Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny ZOZ w Suwałkach,
10. Poradnie medycyny rodzinnej, lekarze rodzinni,
11. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, w tym Poradnie Zdrowia Psychicznego i Poradnie Leczenia Uzależnień,
12. Oddział Dzienny Terapii Uzależnień od Alkoholu,
13. Organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe,
14. Areszt Śledczy w Suwałkach,
15. Straż Miejska w Suwałkach,
16. Lokalne media,

ROZDZIAŁ VI. CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Podstawy prawne umożliwiające skuteczniejsze niesienie pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.
2. Poparcie działań i współpraca z samorządem miejskim.
3. Sformalizowany w oparciu o porozumienie system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie i rozwój infrastruktury socjalnej z zapleczem kadrowym i bazą lokalową umożliwiającą realizację kompleksowej pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich ich członków.
5. Całodobowy dostęp do schronienia dla osób w kryzysie.
6. Dobrze przygotowana i doskonaląca umiejętności kadra instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.
7. Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.
8. Efektywna współpraca służb, instytucji i organizacji na terenie miasta.
9. Wysoka świadomość rangi problemu oraz otwartość i chęć współpracy specjalistów

z różnych dziedzin.

10. Silne więzi rodzinne i chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.
11. Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych.

ROZDZIAŁ VII. ZAGROŻENIA W REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMU

1. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie.
2. Negatywne wzorce zachowań społecznych.
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
5. Brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów.
6. Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach.
7. Słaba kondycja ekonomiczna rodzin.
8. Zbyt słaba współpraca interdyscyplinarna.
9. Niewłaściwe stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez instytucje wskazane do jej realizacji.
10. Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

ROZDZIAŁ VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Wzmocnienie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom uwikłanym w problemy przemocy w rodzinie.
2. Usprawnienie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.
3. Zmiana postaw społecznych i wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinach i dysfunkcji wynikających z przemocy w rodzinie.
5. Niwelowanie negatywnych skutków przemocy w rodzinach.

ROZDZIAŁ IX. AKTY PRAWNE STANOWIĄCE PODSTAWĘ REALIZACJI ZADAŃ

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
2. Uchwała Rady Miejskiej w Suwałkach Nr V/28/2011 z dnia 26 stycznia 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającego na terenie Miasta Suwałki oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania
3. Zarządzenie Nr 84/2011 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 8 marca 2011 w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Suwałkach.
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. z 2009 r. Dz. U. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. z 2007 r. Dz. U. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz.59 z późn. zm.).

7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr.88, poz. 553 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.) .
9. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. z 2007 r. Dz. U. Nr 43 poz. 277 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. z 2010 r. Dz. U. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.).
11. Porozumienie z dnia 27 czerwca 2008 r. w sprawie Budowania Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Suwałki.

ROZDZIAŁ X. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z NASTĘPUJĄCYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

1. Strategią Polityki Społecznej.
2. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy.
3. Krajowym Programem Działań na Rzecz Kobiet.
4. Rządowym Programem Ograniczania Przemocy i Zachowań Aspołecznych „Razem Bezpieczniej”.
5. Programem Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przemocy wśród Dzieci i młodzieży.
6. Narodowym Planem Działania na Rzecz Dzieci.
7. Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Suwałki na lata 2006 – 2015.
9. Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie .
10. Miejskim Programem Zapobiegania Przemocy oraz Ochrony Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego.

ROZDZIAŁ XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie na lata 2011-2016 będą środki własne Miasta Suwałki, w tym wpływy za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, środki własne Przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Suwałki oraz pozyskiwane z zewnątrz przez podmioty zaangażowane w realizację zadań.